

100 jaar De Ploeg door Richard ter Borg Verslag van de lezing op 10 oktober

De Historische Vereniging schoot ook nu weer in de roos om De Ploegkenner Richard ter Borg op 10 oktober naar Middelstum te halen, de zaal van Vita Nova stroomde vol met bezoekers uit de hele provincie.

Na een korte inleiding over zijn levensloop, de interesse voor de Ploeg zat er al op tijd in en dat kwam mede doordat hij is opgegroeid vlakbij het toenmalige Groninger museum in de binnenstad. Al op zijn zesde had hij een museumjaarkaart van een "suppoost" gekregen en was dan ook iedere woensdag, zaterdag en zondag in het museum te vinden, ik vond het net een speeltuin zo mooi. Richard kocht op zijn 16e een schilderij van Johan Dijkstra i.p.v. een brommer zoals de meeste leeftijdsgenoten. Na zijn levensverhaal ging hij uitgebreid in op het ontstaan van De Ploeg.

Eén van de studenten aan de Kunstacademie Minerva was Jan Altink die riep een aantal kunstenaars zoals Jan Wiegels, Johan Dijkstra, Alida Pott, Georg Martens en Siemon Steenmeijer bij elkaar en zo ontstond de kunstenaarsvereniging De Ploeg. Aan de hand van de door hem meegebrachte schilderijen van een aantal Ploegschilders werden de verschillende technieken belicht, zo paste schilder en beeldhouwer Johan van Zweden een wasverftechniek toe waarmee de Ploegschilders experimenteerden, men verdunde de verf met wasbenzine zodat de kleur zachter en fluweliger werd en gaf het schilderij een matte uitstraling.

Tijdens de vele verhalen werden de kunstenaars op een zeer humoristische manier door ter Borg in het voetlicht gezet, hij sprong soms van de hak op de tak maar het bleef de bezoekers zeer boeien.

Een echt in oog springende schilderij die hij uit zijn collectie had meegenomen was er één van Jan Wiegers uit 1931 dit schilderij daar zat dan ook een prijstikker op van € 24.000,00.

Jan Wiegers was ook een van de oprichters in 1918 van de Ploeg. In 1920 reisde hij voor zijn gezondheid naar Davos in Zwitserland en ontmoette daar de Duitse expressionist Ernst Ludwig Kirchner. Die ervaring evenals de opvattingen van Kirchner over kleur heeft een aantal leden van De Ploeg in de beginjaren sterk beïnvloed.

Richard verhaalde over Joseph Israëls die in Groningen werd afgewezen maar in Amsterdam werd bejubeld om zijn verfijnde technieken.

Het TV programma "Tussen Kunst en Kitsch" daar had Richard in het verleden ook zijn medewerking aan verleend en ging hij in op de "Foute" Karel Appel. Dit plankje werd door hem beoordeeld en er werd een stevige prijs aanvast geknoopt. Doordat de AVRO niet inging op zijn advies om het door de Appel foundation te checken ging het een eigen leven lijden, het werd een aantal uitzendingen later als een valse Appel aangemerkt.

Na een korte pauze werden de door de bezoekers meegebrachte schilderijen door Richard beoordeeld op gebruikte techniek, de leeftijd en soms werd er een veilingprijs aan vast gekoppeld.

De beoordelingen werden ook hier op een zeer humoristische, soms zelfs op een hilarische manier naar voren gebracht waarbij hij vooral de smaak van zijn moeder naar voren liet komen, want de meeste meegebrachte exemplaren waren, zoals ze in de volksmond worden genoemd, dressoir schilderijen.

Ze deden dienst als decoratieve wandvulling boven het dressoir, de lijst was duurder dan het schilderij, en hadden dan meestal een waarde van een paar tientjes, en dan zijn ze dik betaald zei Richard.

Een zeer fraai meegebracht schilderij was van de schilder Herbert Fiedler, d'apres' Dommier Pendant le Cholera uit 1944 en deze kreeg een prijswaardering van rond € 700,00 van de kunstkenner mee.

Daarna werd een schilderij ingebracht met als ondertekening E.K. aha, zei ter Borg een Ekke Kleima, schilder maar ook docent wis- en natuurkunde en onderscheidde zich door portretten te maken van zijn collega- Ploegschilders. De teleurstelling was groot toen bleek dat het hier om een vervalsing ging. Zo af en toe werd kunstschilder Henk Helmantel door Richard gevraagd om zijn oordeel te geven over de meegebrachte schilderijen.

Op het moment dat er werd gedacht dat het afgelopen was werd er toch nog een schilderij naar voren gebracht en nadat deze zorgvuldig was uitgepakt werd Richard ter Borg die avond voor het eerst heel even stil, een schilderij uit de jaren vijftig van Johan Dijkstra.

Dijkstra had vaak als onderwerp: nachtlokalen en cafés, maar het bekends werd hij toch met zijn kleurige landschappen en stadsgezichten zoals die in zijn tijd bezig waren te verdwijnen.

Een zeer toepasselijk landschapsschilderij voor deze avond: gezicht op Middelstum vanuit Oosterburen, na een zeer uitgebreide uitleg kreeg dit schilderij een waarde mee van tussen de € 18.000,00 en € 25.000,00 mee en dat bleek dan ook de klapstuk van de avond.

Bij het naar huis gaan kreeg iedereen nog een boekje mee met daarin 50 topstukken van De Ploeg afgebeeld met de complete beschrijving van het schilderij en de maker ervan.

Het was een zeer geslaagde avond en Richard ter Borg zei dan ook, nodig mij nog maar eens uit want dit publiek heeft mij zeer voldaan.

Gedeelten van dit verslag hebben als bron het boekje:

50 topstukken van DE PLOEG door Eric Bos ISBN 978 90 5402 2817 646 NUR